

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 23 (1978), No. 5, 299--300

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138209>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1978

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Jubilant je stále aktivním členem kolektivu logiky na filozofické fakultě UK. Stále rád učí a účastní se života oddělení. Je řešitelem důležitých úkolů státního plánu výzkumu (matematická logika/c), na němž pracují členové oddělení, a je přirozeně a neformálně uznáván za vedoucí osobnost logiky na fakultě.

Jménem pracovníků oddělení logiky na filozofické fakultě UK a Matematického střediska biologických ústavů ČSAV — a věříme, že i jménem mnoha dalších žáků a spolupracovníků — přejeme profesoru Zichovi mnoho dalších let prožitých v pohodě, svěžesti a tvůrčí aktivitě.

Petr Jirků a Miroslav Mleziva

ČINNOST POBOČKY JČSMF V OLOMOUCI V ROCE 1977

Nejvýznamnější akcí pobočky bylo pořádání celostátní konference JČSMF a JSMF *O vyučování fyzice v období vědeckotechnické revoluce*, která se konala v Olomouci ve dnech 21. až 23. září. Jejím cílem, jak o ní informuje zvláštní zpráva uveřejněná v tomto čísle PMFA, bylo zjistit stav a perspektivy vyučování fyzice na všech stupních a typech škol.

U příležitosti oslav 30. výročí obnovení Univerzity Palackého v Olomouci byla ve spolupráci

s oborem matematiky na UP uspořádána dne 8. února celodenní 2. ideologická konference *O komunistické výchově v matematice*. Na této konferenci bylo předneseno 21 referátů převážně z řad učitelů kateder matematiky přírodovědecké a pedagogické fakulty UP. Referáty byly věnovány systémové analýze filozofických, ideologických a morálně politických aspektů matematiky a rozpracovávaly obsah, metody i formy výchovného působení ve výuce jednotlivých matematických disciplín. Předsedou organizačního výboru konference byl M. ZEDEK.

V rámci oslav 60. výročí VŘSR se dne 17. 11. uskutečnilo slavnostní společné zasedání olomoucké pobočky JČSMF, oboru matematiky a oboru fyziky na UP, jehož účastníci vyslechli přednášky D. KLUCKÉHO (*60 let sovětské matematiky*), S. ŽÍDKA (*60 let vyučování matematice v SSSR*), F. FUKY (*60 let sovětské fyziky*) a O. LEPILA (*60 let vyučování fyzice v SSSR*).

Hlavní činnost pobočky byla soustředěna do všech skupin sekcí. V rámci skupiny MVS je již po několik let organizován seminář z diferenciálních rovnic vedený M. LAITCHEM. Jeho účastníci se v tomto roce sešli na 12 zasedáních, na nichž přednášeli: M. LAITICH, J. KOJECKÁ, Z. MIKULÍK, S. STANĚK a J. ZEMAN. Samostatné přednášky přednesli F. NEUMAN (*Kategoriální přístup ke globální teorii diferenciálních rovnic n-tého řádu*, 30. 11.) a M. NOVOTNÝ (*Nekontextové algebry*, 1. 12.).

Skupina MPS úzce spolupracovala s kabinetem matematiky KPÚ v Olomouci. Její členové na pozvání OPS v Šumperku, Prostějově, Přerově, Bruntále a Frýdku-Místku uspořádali celkem 28 přednášek a besed pro učitele základních škol a profesory středních škol. Další přednášky byly uspořádány i mimo regionální oblast Severomoravského kraje pro KPÚ v Žilině, Prešově, Banské Bystrici, Brně a Uherském Hradišti. Členové skupiny MPS vedli odbornou výuku a zájmové matematické kroužky ve specializovaných matematických třídách gymnázia v Bílovci.

Skupina FVS uspořádala tři semináře s optickou tematikou. Dne 11. 2. byl seminář věnován problematice terminologie v optice a přednášeli na něm J. DABERGER, J. KLABAZŇA, M. MILER, J. NĚMEC, Z. KNITTL a J. POLÁŠEK. Na semináři konaném dne 2. 6. o aktuálních problémech optického zobrazení přednášeli B. HAVELKA, Z. CHORVÁTOVÁ, Z. KNITTL, V. MALÍŠEK, M.

MILER a V. OHLÍDAL. Třetí seminář (19. 9.) byl věnován teorii extinkce a detekce fyzikálních vlastností polovodičů optickými metodami a přednášeli zde O. LITZMANN, P. SMEJKAL a J. ŠEVCECH.

Skupina FVS se podílela na pořádání přednášek dvou zahraničních hostů. L. WENKE z Jeny referoval o holografické interferometrii (11. 10.) a E. IDCZAKOVÁ z wroclavské polytechniky referovala v listopadu a v prosinci na cyklu přednášek o optice tenkých vrstev.

Činnost skupiny FPS se tradičně uskutečňuje v těsné spolupráci a katedrou fyziky a didaktiky fyziky přírodovědecké fakulty UP a s kabinetem fyziky KPÚ v Olomouci. Byly uspořádány tři semináře z didaktiky fyziky, na nichž se probíraly aktuální metodické problémy vyučování fyzice na školách základních, středních a vysokých. Na semináři dne 18. 4. referovali M. ČERNOHORSKÝ (*Konzultační cvičení v počátečním studiu vysokoškolské výuky*) a M. BEDNAŘÍK (*Některé výsledky výzkumu žákovských vědomostí z fyziky na střední škole*). Na druhém semináři dne 15. 6. referovali I. CABÁK (*Super slabé záření biologických látek*), V. MALÍŠEK (*Klasifikace fyziky a redukce faktů*) a E. MECHLOVÁ (*Skupinové vyučování v 7. třídě ZDŠ*). Seminář dne 2. 12. se konal na počest významného životního jubilea J. FUKY a byl věnován problematice vyučování speciální teorie relativity na střední škole. Přednášeli: J. FUKA (*K metodice výkladu speciální teorie relativity na střední škole*), M. ŠIROKÁ (*Výzkum vyučovacích výsledků tématu Speciální teorie relativity*), J. HORSKÝ (*K výuce moderních fyzikálních teorií na střední škole*) a J. TILICH (*Některé didaktické problémy vyučování speciální teorie relativity na střední škole*).

Velkou práci odvedli členové MPS a FPS a úseku práce s nadanými žáky v matematice a fyzice a při organizaci a propagaci MO a FO. Uskutečnilo se celkem 5 besed pro řešitele MO kategorie A, B, C a dvě besedy pro řešitele FO kategorie A, B, C, D. Členové obou skupin se významně podíleli na organizaci a obsahové náplni soustředění vítězů a úspěšných řešitelů krajského kola MO kategorie B, C a krajského kola FO kategorie C, D, konané ve dnech 1.—10. 7. v Bruntále, které organizačně zajišťoval A. FRANEK. Řada akcí se uskutečnila pro žáky gymnázií přímo na školách, např. v Olomouci, Litovli, Uničově, Rýmařově, Blfovci, Bruntále a jinde.

Stavoslav Staněk

nové knihy

H. B. Griffiths: Surfaces. Cambridge University Press 1976, 120 stran.

Nevelká knížka britského matematika H. B. Griffithse, profesora matematiky na univerzitě v Southamptonu, patří mezi pozoruhodné publikace s vědeckopopularizačním posláním. Je totiž navíc napsána s jasným didakticko-osvětovým záměrem, o kterém se chci především zmínit.

Autor v předmluvě konstatuje, že v současné době mládež může složit soubor matematických zkoušek, aniž by zavadila o problematiku trojrozměrného prostoru a byla nucena kreslit náčrtky prostorových situací. Z dětí nevzdělaných v trojrozměrném myšlení se stávají učitelé bez této dovednosti a ti opět ponechávají své žáky nevzdělané v takovém myšlení, a tak stále dokola. Svou knížkou se autor pokouší přetnout tento cyklus; věnuje ji studentům učitelství, kteří potřebují bohatý, intuitivně názorný materiál, aby mohli svým budoucím žákům zdůraznit sémantiku spíše než syntaxi topologické látky. Říká:

„Je neštěstím, že mnozí přednášející předpokládají, že slova, která student uslyšel, se stala součástí jeho bytí a umožňují mu bezprostředně chápat přednášky se stavbou definice—věta—důkaz, aniž by vůbec věděl, proč matematici vynalezli tento styl.“

H. B. Griffiths napsal text, který může sloužit dvěma účelům — samostatnému studiu (budoucího) učitele jako úvod do topologie nebo učitelé na různých typech škol jako podklad pro názor-